

Ansvarlig avdeling/tjeneteområde: Arealbruk							
	Navn på tiltak	Beskrivelse av tiltak	Finansiering	Igangsatt	Ferdigstilt skriv inn dato ved ferdigstillelse av tiltak	Henvisning til plan - og kunnskapsdel pb- planbeskrivelse kd- kunnskapsdel	Kommentarer
Overordnede tiltak							
1.1	Kommuneplanens arealdel (KPA)- rullering	Vurdere å implementere naturmangfoldsplanens retningslinjer som bestemmelser i KPA ved neste rullering. Ved revisjon av KPA vil areal- og naturregnskap utviklet av Rogaland fylkeskommune legges til grunn.				Pb kap. 4.5/ 5	
1.2	Plan for friluftsliv	Utarbeide plan for friluftsliv iht gjeldende planstrategi.	Innarbeides i HØP			Pb kap. 4.4 Kd kap. 1.5 - 6, 6.4	
Arealnøytralitet							
Overordna mål: Bli en arealnøytral kommune gjennom ansvarlig arealforvaltning (kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt 2024) Restaurere minst 30 % av forringet natur innen 2030 (klima- og miljøplanen, vedtatt 2024) Vurdere tilbakeføring av byggeområder til LNF (kommuneplanens arealdel, vedtatt 2023)							
2.1	Kartlegging av restaurerbar natur (landarealer)	Få oversikt over forringede naturområder på land i kommunen som har potensiale for å restaureres tilbake til natur, eller forbedre naturtilstanden.	Baseres på tilskuddsmidler Tilsagn 500.000,-	Igangsatt våren 2025		Pb kap. 4.4 Kd kap. 4	Ecofact er kontrahert til å kartlegge og kartfeste restaurerbar natur i kommunen. Kystlynghei er prioritert.
2.2	Kartlegging av restaurerbar natur (vassdrag, vann, bekker og elver)	Få oversikt over forringede naturområder til vanns i kommunen som har potensiale for å restaureres tilbake til natur, eller forbedre naturtilstanden. Eksempelvis bekkeåpning og fjerning av vandringshinder.	Baseres på tilskuddsmidler Søker natursats 2026			Pb kap. 4.4 Kd kap. 2.6, 4	
2.3	Restaurering karbonrikt areal. Planlegging	Kartlegge og prosjektere restaureringsmuligheter for karbonrikt areal basert på Rogaland fylkeskommune sin oversikt. Karbonrikt areal med dyp torvdybde prioriteres.	Baseres på tilskuddsmidler. Tilsagn 150.000,-	Igangsatt våren 2025		Pb kap. 4.5 Kd kap. 1.1,2.2, 4	Restaurering av karbonrike areal baserer seg på et samarbeid med grunneier. Grunneier melder inn aktuelle drenerte myrområder der det er ønskelig med restaureringstiltak. Gjesdal kommune foretar prioriteringer og søker tilskudd basert på innmeldte områder.

Kartlegging							
Overordna mål: Ha oversikt over hvilke naturtyper og arter kommunen forvalter (klima- og miljøplanen, vedtatt 2024) Unngå nedbygging og fragmentering av naturområder (kommuneplanens arealdel, vedtatt 2023 og kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt 2024) Bevare blågrønne strukturer inkluder utmarksområder og nærfriluftslivområder (kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt 2024) Overvåke jordhelse, vassdrag og utvalgte naturtyper (klima- og miljøplanen, vedtatt 2024)							
3.1	Pressområde utbygging	NIN-kartlegging, inkludert artsregistrering i definerte pressområder etter planens kap 4.4.	Baseres på tilskuddsmidler			Pb kap. 4.4 Kd kap. 1.1	Tiltakshaver vil også stilles ansvarlig for et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag ved en eventuell utbygging.
3.2	Pressområder landbruk	NIN-kartlegging, inkludert artsregistrering i pressområder for landbruk. Innmarks- og utmarksbeiter og dyrkbar jord (NIBIO). Kommuneadministrasjonen bistår med å søke tilskudd. Bøndene gjør forberedende jobb med å melde inn aktuelle areal.	Baseres på tilskuddsmidler Tilsagn 2025 180.000 kr	Igangsatt Gilja 2025		Pb kap. 4.4 Kd kap. 1.1/ 1.2	Kartlegging av pressområder innenfor landbruk prioriteres og gjøres i samarbeid med bøndene. Flere av bøndene i kommunen har selv meldt inn aktuelle områder for kartlegging, det er naturlig at disse områdene prioriteres. NiN-kartlegging av innmeldte områder på Gilja er igangsatt og vil utføres høsten 2025. Kommunen fortsetter å oppfordre bønder til å melde inn områder de ønsker NiN-kartlegging for i kommunal regi.
3.3	Blågrønne strukturer innenfor tettstedsgrensene	Kartlegging av blågrønne strukturer innenfor tettstedsgrensene, Ålgård, Ottedal, Dirdal/Gilja	Baseres på tilskuddsmidler. Tilsagn 350.000 kr	Igangsatt våren 2025		Pb kap. 4.3/ 4.4/ 4.5 Kd kap. 1.1/ 6.3	Sweco er kontrahert til å kartlegge og kartfeste blågrønne strukturer innenfor tettstedsgrensene.
3.4	Blågrønne strukturer i lavereliggende deler av kommunen	Kartleggingen skal supplere allerede kartlagte blågrønne strukturer innenfor tettstedsgrensen.	Baseres på tilskuddsmidler			Pb kap. 4.3 /4.4/ 4.5 Kd kap. 6.3	
Skjøtsel av natur og konkrete restaureringstiltak							
Overordna mål: Restaurere minst 30 % av forringet natur innen 2030 (klima- og miljøplanen, vedtatt 2024) Redusere forurensing og stoppe bruk og utslipp av miljøgifter (klima- og miljøplanen, vedtatt 2024) Bevare og styrke blågrønne strukturer (kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt 2024) Ta vare på økosystemene gjennom riktig skjøtsel av naturområder (klima- og miljøplanen, vedtatt 2024)							
4.1	Restaurering karbonrikt areal. Utførelse	Utførelse av restureringstiltak for utpekte forringede karbonrike arealer (forrige punkt). Tiltaket forutsetter tilskudd for at det kan prioriteres av kommunen.	Baseres på tilskuddsmidler			Pb kap. 4.5 Kd kap. 4	Se kommentar til forrige punkt

4.2	Kartlegging og rehabilitering av gamle fyllinger	Planlegge restaureringsmuligheter for gamle søppelfyllinger som er til fare for naturen: - Høyeholen (Bjelland) - Måganeset (Skurve) - Learøysa (Nedre Oltedal) - Gusthol (Frafjord) - Nødland (Gilja) - villfyllinger på landbrukseiendommer, friarealer og industriarealer Tiltak forutsetter tilsagn på tilskuddssøknader.	HØP + tilskuddsmidler (Natursats 2026)			Pb kap. 4.1 Kd kap. 1.2	
4.3	Brenning av kystlynghei	Brenning av kystlynghei utføres av grunneiere og frivillige. Kommunen er ansvarlig for å informere om tilskuddsordninger og spre informasjon, bistår med kartlegging av kystlyngheier. Kommunen formidler kontakt mellom interesserte ungdommer og Bjerkreim og Gjesdal landbrukstjenester.	Inngår i ordinær drift			Pb kap. 4.5 Kd kap 2.1 . Kystlynghei	
4.4	Restaurering av blågrønne strukturer	Planlegge og gjennomføre restaurering av blågrønne strukturer, herunder kantsoner, korridorer, fjerne vandringshindre (gamle demninger, gjerder, piggtråd) og overvintringsområder. Landbruksnæring oppfordres til å søke SMIL-midler for restaureringstiltak på egen eiendom.	Baseres på tilskuddsmidler			Pb kap. 4.3 Kd kap. 1.3, 2.3, 4, 6.3	
4.5	Vandringshindre i Figgjovassdraget	Mulighetsstudie for å vurdere restaureringstiltak i Figgjoelva: - Fjerne vandringshindre i Storehølen - Utbedre laksetrapp ved Ålgård kraftstasjon	Baseres på tilskuddsmidler				Punkt lagt til etter innspill fra Figgjo elveeigarlag

Vern/bevaring							
Overordna mål: Minst 30 % av landareal skal være vernet innen 2030 (klima og miljøplanen 08.04.24)							
5.1	Identifisere kandidater for vern	Det skal utredes aktuelle områder for vern: 1) <u>Frivillig skogvern</u> . (eksempelvis regnskog og rik edellauvskog i Dirdal og Frafjorddalen, inkludert bekkekløfter og bergvegger) 2) Limagarden er spilt inn som aktuelt verneområde. 3) Vallresknuten er spilt inn som aktuelt verneområde.	Forutsetter avsatte midler i HØP			Pb kap. 4.4 Kd kap. 3	
5.2	Registrere og kartfeste store trær	Arealbruk og teknisk drift gjennomgår/lager planteliste over hvilke planter som ønskes at benyttes (pollineringsvennlige) i Gjesdal og hvilke som skal unngås (fremmedarter). Plantelisten skal også inkludere hvilke planter som er ønskelig at benyttes på gravfelt på kirkegården.	Baseres på tilskuddsmidler			Pb kap 4.3/4/4 Kd kap. 2.3	Store trær har en stammediameter i henhold til tabell. Diameter skal måles 130 cm over terreng.
Fremmede arter							
Overordna mål: Bekjempe fremmede arter (klima- og miljøplanen, vedtatt 2024)							
6.1	Handlingsplan mot fremmede arter	Det er behov for en overordnet handlingsplan for bekjempelse av fremmede arter. Handlingsplanen bør inneholde en strategi med prioriteringsliste for bekjempelse av fremmedarter både i sårbare naturområder og på andre arealer i kommunen. Handlingsplanen bør inneholde en mal for håndtering av fremmedarter i byggeprosjekter.	Forutsetter avsatte midler i HØP + tilskuddsmidler			Pb kap. 4.1/ 4.3 Kd kap. 1.4	Planen står ikke i planstrategien 2023-2027.
6.2	Fjerning av plantet sitkagran (SE) og bergfuru (SF)	Fjerning av plantet skog: - Ragstjørna - Røyseland	Baseres på tilskuddsmidler			Pb kap. 4.1/ 4.3 Kd kap. 2.1 og 2.2	

6.3	Redusere sørv i Edlangsvatnet og Limavatnet	Igangsette tiltak for å redusere bestanden av sørv i Edlandsvatnet og Limavatnet	Baseres på tilskuddsmidler			Pb kap. 4.1 og 4.4 Kd kap. 1.4	Punkt lagt til etter innspill fra Rune Edland
Informasjon og aksjoner							
Overordna mål: Planen skal være et styrende verktøy for ansatte, innbyggere og brukere av areal i Gjesdal (planprogrammet) Planen skal skape et større engasjement og kunnskap om naturmangfoldet i kommunen (planprogrammet)							
7.1	Informasjon naturområder	Informasjon om naturområder i kommunen kan gis på flere måter: - informasjon via nettside og sosiale medier - informasjonsskilt om naturverdier i mye brukte friluftsområder	Informasjon inngår i drift. Skilting baseres på tilskuddsmidler			Pb kap.4.3/ 4.5	
7.2	Kunnskapsformidling til landbruket	Kompetanseheving og styrket forståelse av naturens viktighet, herunder: - informasjon om kartlagt naturverdier på den enkeltes eiendom - ivaretagning av naturmangfold gjennom beite - rydding, brenning og beiting av kystlynghei	Inngår i ordinær drift			Pb kap. 4.5	Ikke lovpålagt oppgave, men dette må prioriteres for å best mulig ivareta naturmangfoldet i kommunen.
7.3	Forvaltning og tilsyn etter forurenisngsloven og forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv.	Ved godkjenning av innmarksbeite som spredeareal for mineralgjødsel og husdyrgjødsel må det sikres at alle involverte aktører følger kart som viser godkjent spredeareal. - Endre mal for vedtaksbrev med "minner om". - sende ut informasjon til jordbruksforetak før gjødselsesongen begynner. - føre tilsyn, og følge opp eventuelle brudd på vilkår.	Inngår i ordinær drift				Føre tilsyn er lovpålagt oppgave

7.4	Aksjoner	Årshjul for aksjoner: "Fremmedart-aksjoner" "Hold kommunen ren"	Baseres på tilskuddsmidler			Pb kap. 4.1 Kd kap. 1.2/ 1.4	
7.5	E-læringskurs om naturmangfoldloven	E-læringskurs om naturmangfoldsoven legges til i kompetanseplan i Dossier.	Inngår i drift				

	Ansvarlig enhet:	Teknisk drift					
	Navn på tiltak	Beskrivelse av tiltak	Finansiering			Henvisning til plan og kunnskapsdel	
	Skjøtsel						
	Overordna mål: Ta vare på økosystemene gjennom riktig skjøtsel av grøntarealer (klima og miljøplanen, vedtatt 2024) Bruke stedegne arter (klima og miljøplanen, vedtatt 2024) Legge til rette for pollinerende insekter (klima og miljøplanen, vedtatt 2024) Redusere forurensing (klima og miljøplanen, vedtatt 2024)						
8.1	Skjøtsel store trær	Skjøtsel store trær: - Perlå - Ålgård sentrum. - Oltedal kyrkje/kyrkjegard - Dirdal skule Trærne skal vurderes av arborist, som også skal utføre skjøtsel. Teknisk drift er ansvarlig for å søke tilskudd.	Baseres på tilskuddsmidler Innvilget 200.000 kr Ytterligere tiltak baseres på tilskuddsmidler			Pb kap. 4.3 Kd kap. 2.3/ 6.3	
8.2	Skjøtsel kantsone Veveriet	Skjøtsel av kantsone Veveriet. Kartlegging og markering av syke trær ved arborist. Fjerning av markerte trær utføres av teknisk drift.	Baseres på tilskuddsmidler Innvilget 85.000 kr			Pb kap. 4.3 Kd kap. 6.3	
8.3	Døde trær gir også liv	Døde trær er viktig for mange arter, særlig sopp og insekter. Ved kommunale grøntområder, skal døde trær legges igjen der det ikke går på bekostning av rekreasjonsinteresser, og skilt skrur opp.	Inngår i ordinær drift			Pb. kap 4.3 Kd kap 2.3	

8.4	Avfallaksjoner	Utstasjoner avfallsstasjoner i forbindelse med fremmedartaksjon og hold kommunen ren aksjon. Private og vel-lag leverer avfall i containere i Kongsgata 21. Dugnad i regi av skolene: Renovasjon kan hente avfall etter avtale på skolene.	Forutsetter at avsettes driftsmidler i HØP			Pb kap. 4.1 Kd kap 1.4	
8.5	Planteliste	Arealbruk og teknisk drift gjennomgår/lager planteliste over hvilke planter som ønskes at benyttes (pollineringsvennlige) i Gjesdal og hvilke som skal unngås (fremmedarter). Plantelisten skal også inkludere hvilke planter som er ønskelig at benyttes på gravfelt på kirkegården. Plantelisten skal inngå i grøntstrukturplanen (planstrategien 2023-2027) Hva med giftige planter?	Inngår i ordinær drift			Pb kap. 4.5 Kd kap. 1.4/ 5.2	
8.6	Forvaltning av friområder, kirkegårder, kantsoner og veikanter	Parkkart-modulen for kommunens grøntområder gjennomgås, og oppdateres ved behov. Det skal skjeles til planteliste. I sentrum skal der prioritere stedege, lettstelte planter med positiv effekt på pollinatorer. Skjøtselsintervall og - tiltak forbedres med utgangspunkt i denne planens kunnskapsdel. Tiltaket utføres som et samarbeid mellom avdelingene teknisk drift og arealbruk.	Inngår i ordinær drift			Pb kap. 4.3 Kd kap. 6.3	
Fremmede arter							
Overordna mål: Bekjempe fremmede arter (lima- og miljøplanen, vedtatt 2024)							

9.1	Bekjempe fremmede arter på kommunale områder driftet av teknisk drift	Bekjempelse av fremmedarter på kommunale områder driftet av teknisk drift.	Forutsetter at avsettes driftsmidler i HØP. Kan supplere med tilskuddsmidler.			Pb kap. 4.1/ 4.2 Kd kap. 1.4	I henhold til planlagt handlingsplan mot fremmedarter. Følgende områder er bla aktuelle: - Fjerne parkslirekne ved Figgjoelva og Nesjane barnehage - Fjerne gjøglerblom i Ålgård sentrum - Fjerning av grønnor på idrettsanlegget - Fjerne plantanlønn ved Veveriet og Kraftstasjonen - Fjerne gyvel i skråning utenfor Kongsgata 21 og ved parkeringsplass Flassabekken barnehage - Fjerne fremmedarter langs kommunale veier - Fjerne bulkemispel langs Kadlaneset - Fjerne rynkerose og gyvel langs Figgjoelva på Opstad
-----	---	--	--	--	--	---------------------------------	--

Ansvarlig enhet:		Kultur					
	Navn på tiltak	Beskrivelse av tiltak	Estimert kosnad				Kommentar
10.1	Bekjempe fremmede arter på kommunale områder driftet av vellag	Vellagene skal gjøres klar over hvilke fremmede arter som finnes på friområder som skjøttes av vellagene. Vellagene skal gis beskjed om hvordan og hvorfor fremmede arter skal bekjempes på disse områdene. Avdeling arealbruk bistår i informasjonsarbeidet.	Forutsetter at det avsettes driftsmidler i HØP			Pb kap. 4.1/ 4.2 Kd kap. 1.4	
10.2	Kunnskapsformidling på temakvelder	Arrangere temakvelder for kompetanseheving og styrket forståelse av naturens viktighet, ref punkter rettet mot kommunens administrasjon og landbruksnæringen. Temakvelder bør være et samarbeid mellom avdelingene arealbruk og kultur.	Forutsetter at det avsettes driftsmidler i HØP			Pb kap. 4.5	

	Ansvarlig enhet:	Oppvekst					
	Navn på tiltak	Beskrivelse av tiltak	Estimert kosnad				Kommentar
11.1	Læring i naturen	Skoler og barnehager oppfordres til å delta aktivt på aksjoner i regi av kommunen (se eget pkt underlagt arealbruk). I kampen mot fremmede arter oppfordres det til fjerning av plantet skog på Røyleslandsneset som arbeidstrening etter motorsagkurs i regi av GUS.	Inngår i drift			Pb kap. 4.5 Kd kap. 1.2/ 1.4	
11.2	Brenning av kystlynghei	Ungdomsskolene skal gjøre vurdering på om brennekurs (kystlynghei) kan bli en del av et valgfag rettet mot arbeidslivet. Det skal videre vurderes om deltakelse i lyngbrenning kan registreres som lovlig fravær.	Inngår i drift			Pb kap. 4.1 Kd kap. 2.1 Kystlynghei	Tiltaket er foreslått av ungdomsrådet

	Ansvarlig:	Næringssjef					
12.1	Forurensing	Løfte frem utfordringer med lokal forsøpling i sentrum til næringsforeningen.	Inngår i ordinær drift			Pb kap 4.1 Kd kap 1.2	